

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๕

วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคสังคมนิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พรรคสังคมนิยมเป็นพรรคการเมืองที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งเกินเก้าสิบวันนับถึงวันสิ้นปีปฏิทิน ๒๕๕๑ ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ ตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ แจ้งเตือนพรรคการเมืองต่างๆ รวมทั้งพรรคสังคมนิยมด้วย ให้ดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมาย ปรากฏว่า เมื่อพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด (คือภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๒) พรรคสังคมนิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคสังคมนิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

หัวหน้าพรรคสังคมนิยมมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ตามข้อบังคับของพรรคสังคมนิยม ข้อ ๒๕ ได้ระบุไว้ว่า เมื่อกรรมการบริหารพรรคลาออกสองในสามของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด ให้ถือว่ากรรมการบริหารพรรคหมดสภาพการเป็นกรรมการทั้งคณะ คณะกรรมการบริหารพรรคสังคมนิยม มี ๑๘ คน ลาออกแล้ว ๑๒ คน ต่อมา หัวหน้าพรรคได้จัดประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ แล้วเสนอต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับ จนถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๒ จึงเข้าใจว่าเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๒ ดังกล่าว ตนเองยังไม่เป็นหัวหน้าพรรคสังคมนิยมโดยสมบูรณ์ จึงไม่อยู่ในฐานะ

ที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ ได้ และด้วยความที่ตนเองเข้าใจเช่นนี้ จึงขอความกรุณาจากศาลรัฐธรรมนูญอย่าได้ยุบพรรคสังคมนิยม เพื่อตนเอง และกรรมการอื่นได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามพรรคสังคมนิยมต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญส่งสำเนาคำชี้แจงของหัวหน้าพรรคสังคมนิยมให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ว่า ตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยม พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคหนึ่ง (๑๐) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ เมื่อตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคว่างลงสองในสาม และวรรคห้า กำหนดว่า กรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคที่พ้นจากตำแหน่ง อยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ดังนั้น นายมงคล บานเย็น หัวหน้าพรรคสังคมนิยม จึงยังคงต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมต่อไปตามข้อบังคับพรรค ซึ่งข้อเท็จจริงนี้ นายมงคล บานเย็น ทราบอยู่แล้วโดยได้ดำเนินการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๒ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๓ เพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ และได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าพรรคสังคมนิยม

พิเคราะห์แล้ว กรณีมีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมตามคำร้องนายทะเบียนพรรคการเมืองหรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินการของพรรคการเมือง ในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมือง ที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑ล๑

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ๑ล๑

ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เห็นว่า หัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทย มีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปีปฏิทิน ๒๕๕๓ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ แต่หัวหน้าพรรคมิได้จัดทำรายงานดังกล่าวยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีจึงเป็นเหตุที่จะสั่งยุบพรรคสังคมนิยมไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ที่หัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทยอ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ ดนยังไม่เป็นหัวหน้าพรรคโดยสมบูรณ์ และไม่อยู่ในฐานะที่จะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๕ นั้น เห็นว่า ตามข้อบังคับพรรคสังคมนิยมไทย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๕ วรรคห้า หัวหน้าพรรคซึ่งพ้นจากตำแหน่งยังต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าพรรคสังคมนิยมไทยต่อไปจนกว่านายทะเบียนพรรคการเมืองจะตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่ กล่าวคือ ยังมีหน้าที่จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๓ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เมื่อหัวหน้าพรรคไม่ดำเนินการดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงต้องสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมไทย

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคสังคมนิยมไทย แจ้งคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ